

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНО ПРОВОВИХ ДИСЦИПЛІН

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Андрій ФОМЕНКО
..... 2020

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА»

Освітній ступінь: доктор філософії
Спеціальність 081 «Право»
Статус навчальної дисципліни **вибіркова**
ОНП «Право» третього (освітньо-наукового) рівня
наказ ДДУВС № 166 від 17.02.2020
Мова навчання: **українська**

Робоча навчальна програма з дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права» для підготовки докторів філософії, спеціальність 081 – «Право» / Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 21 с.

РОЗРОБНИК:

Шаблистий В.В., професор кафедри, доктор юридичних наук, доцент

Примаченко В.Ф., завідувач кафедри кандидат юридичних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Конопельський В.Я., завідувач кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Рябчинська О.П., завідувач кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Інституту економіки та права Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, професор.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін
20.05.2020, протокол №14

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
25.08.2020, протокол №11

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом 5 років. 27.08.2020, протокол №12

Згідно з освітньо-наукової програмою, вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права» має сформулювати та актуалізувати такі результати навчання аспіранта як:

ПРН1. Вміти досліджувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні соціально-правові концепції та теорії, формулювати та обґрунтовувати наукові підходи до вирішення актуальних питань у сфері правозастосування.

ПРН2. Вміти здійснювати наукові дослідження з питань функціонування правової системи та правового забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб та функціонування органів публічної влади.

ПРН3. Вміти досягати наукових результатів, що переосмислюють наявні та створюють нові цілісні знання відповідно до актуальних проблем розвитку правових-відносин з використанням новітніх методів наукового дослідження.

ПРН4. Мати здібності до застосування комплексного системного підходу при проведенні аналізу, оцінюванні та формулюванні обґрунтованих висновків, пропозицій щодо розробки та реалізації правової політики держави та представлення результатів наукового дослідження з використанням сучасних методів пізнання об'єктивної дійсності.

ПРН5. Розуміти іншомовні наукові тексти в галузі права; вміти презентувати результати власного наукового дослідження іноземною мовою з використанням правничої термінології.

ПРН6. Виявляти лідерські якості, вміти самонавчатися, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за визначення новизни наукових досліджень та прийняття експертних рішень.

ПРН7. Володіти навиками до застосування наукових знань і методик з метою вибору та обґрунтування регуляторів та важелів правової політики держави, удосконалення механізму реалізації правової політики держави, проводити науково-дослідну діяльність у сфері права.

ПРН8. Готувати аналітичні матеріали для формування та реалізації правової політики і ухвалення стратегічних рішень для зацікавлених суб'єктів.

ПРН9. Уміти організовувати основні форми навчання у вищій школі, застосовувати сучасні технології і методи, користуватися сучасними інформаційними засобами.

ПРН10. Вміти визначати юридичну політику та правозастосовну практику державних інституцій, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, в інших юридичних особах незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності.

ПРН11. Володіти навиками, які необхідні для розробки проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати і розробляти на їх основі рішення.

ПРН12. Уміти використовувати інформаційні технології, методи та інструментальні засоби структурного, функціонального, процесного та імітаційного моделювання в юридичній діяльності.

ПРН13. Володіти навиками планування, аналізу, прогнозування та контролю юридичної роботи в органах та підрозділах МВС інших державних

інституціях, органах місцевого самоврядування, громадських об'єднаннях, в юридичних особах незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності.

ПРН14. Володіти термінологією наукових досліджень у галузі права, в тому числі іноземними мовами на рівні, достатньому для здійснення наукових комунікацій, обґрунтування та захисту власних наукових досліджень, в тому числі для міжнародного наукового співробітництва.

ПРН15. Вміти досліджувати проблеми правового забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1, 1.2. *(оновлюється щорічно).*

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні підходи до джерел кримінального права.

Поняття та види джерел кримінального права. Сучасні підходи до визначення джерел кримінального права України, їх значення для правозастосування.

Кримінальний кодекс України як основне джерело кримінального права.

Кримінально-правове значення Конституції України. Характер зв'язку кримінального права із конституційним правом.

Міжнародні нормативно-правові акти як джерело кримінального права України.

Зв'язок кримінального права з іншими галузями права України. Бланкетні диспозиції та їх значення для застосування кримінально-правових норм.

Кримінально-правове значення рішень Конституційного Суду України.

Практика Європейського суду з прав людини, її вплив на застосування норм кримінального законодавства.

Проблеми застосування постанов Пленуму Верховного суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ в процесі застосування норм кримінального права.

Кримінально-правове значення практики Верховного Суду України. Правові позиції Верховного Суду України.

Тема 2. Функціональне призначення кримінального права.

Функції кримінального права. Завдання кримінального права. Напрямки кримінально-правової політики.

Функції та завдання кримінального закону. Шляхи усунення дисгармонії між функціональним призначенням кримінального права та кримінального законодавства.

Охоронна, запобіжна, регулююча, виховна функції кримінального права. Прогностична та соціальна функція кримінального права.

Тема 3. Диференціація кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності (ст. 2 КК). Поняття кримінальної відповідальності. Поняття диференціації кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у галузі кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини та кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність та кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин. Питання про свободу волі в кримінальному праві. Підстава кримінальної відповідальності. Фактична та юридична підстава кримінальної відповідальності. Питання про юридичну підставу кримінальної

відповідальності в науці і законодавстві України. Значення кримінальної відповідальності та її підстав в діяльності підрозділів досудового слідства органів внутрішніх справ.

Філософсько-методологічні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності. Соціальна обумовленість вчення про диференціацію кримінальної відповідальності. Соціально-правові аспекти і проблеми визначення суспільної небезпечності діяння і її вплив на диференціацію кримінальної відповідальності. Кримінально-політичні основи вчення про диференціацію кримінальної відповідальності.

Традиційна типологія моделей диференціації кримінальної відповідальності в правових системах світу. Сучасна типологія диференціації кримінальної відповідальності в законодавстві держав англосаксонської та романо-германської правових систем.

Поняття, цілі, завдання та принципи диференціації кримінальної відповідальності. Види та засоби диференціації кримінальної відповідальності. Проблеми правового регулювання і застосування обтяжуючих та пом'якшуючих ознак. Санкції статей Особливої частини КК України та диференціація кримінальної відповідальності.

Тема 4. Проблеми кримінально-правового забезпечення безпеки людини.

Поняття «кримінально-правове забезпечення», «кримінально-правова охорона», «кримінально-правове регулювання». Види безпеки людини та їх кримінально-правове забезпечення.

Репродуктивна, духовна (ідеальна), юридична, екологічна, безпека військові служби та воєнна безпека людини, історична, інформаційна та кібернетична безпека людини.

Інші концепції та види безпеки людини, їх кримінально-правове забезпечення.

Тема 5. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.

Застосування кримінального законодавства у разі вчинення простого умисного вбивства. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення умисного вбивства за наявності обтяжуючих обставин. Застосування кримінального законодавства у разі вчинення вбивства за наявності пом'якшуючих обставин. Застосування кримінального законодавства у разі вбивства, учиненого через необережність. Застосування кримінального законодавства у разі доведення особи до самогубства.

Застосування кримінального законодавства у разі вчинення діянь із ознаками злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю

людини, і які вчинюються у сфері охорони життя та здоров'я людини від окремих видів небезпечних інфекційних хвороб. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, що спричиняють шкоду здоров'ю людини, які вчинюються у сфері надання медичних послуг. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів, які спричиняють шкоду здоров'ю людини внаслідок залишення особи без допомоги або в результаті неналежного виконання винним своїх обов'язків. Застосування кримінального законодавства щодо злочинів у сфері охорони здоров'я людини, які пов'язані із незаконним розголошенням лікарської таємниці.

Тема 6. Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та проти громадського порядку.

Застосування кримінального законодавства у випадку створення злочинної організації. Специфіка застосування кримінального законодавства в разі вчинення заздальгідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Застосування кримінального законодавства у випадку бандитизму. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення злочинів терористичної спрямованості. Застосування правил кримінально-правового компромісу в разі вчинення злочинів проти громадської безпеки.

Застосування кримінального законодавства в разі групового порушення громадського порядку. Застосування кримінального законодавства у випадку масових заворушень. Застосування кримінального законодавства в разі вчинення особою закликів до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Застосування кримінального законодавства у випадку вчинення особою діянь із ознаками хуліганства.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права» передбачено:

- для денної форми навчання – екзамен;
- для заочної форми навчання – екзамен.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерії оцінювання успішності навчання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90–100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (<i>повна здатність</i> застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального кримінального права); сформовані необхідні практичні навички (<i>повна здатність</i> до критичного та системного аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності – при кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування їх від інших правопорушень, відображення їх в наукових публікаціях)
83–89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів в достатньому обсязі ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального кримінального права); в основному сформовані необхідні практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності – при кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування їх від інших правопорушень, відображення їх в наукових публікаціях в достатньому обсязі)
75–82		C	Теоретичний зміст курсу переважно засвоєний (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів на належному для правника рівні ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і кримінального права); в основному сформовані практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності – при кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування їх від інших правопорушень, відображення їх в наукових публікаціях на належному для науковця рівні)

68–74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не несуть істотного характеру (<i>неповна</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів <i>на належному для правника рівні</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і кримінального права); в основному сформовані практичні навички (<i>неповна</i> здатність до критичного та системного аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності – при кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування їх від інших правопорушень, відображення проблем галузі в наукових публікаціях <i>на належному для науковця рівні</i>)
60–67		E	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково (<i>часткова</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів; не сформовані деякі практичні навички (<i>часткова</i> здатність до аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності – при кваліфікації кримінальних правопорушень, відмежування їх від інших правопорушень, відображення їх в наукових публікаціях)
35–59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково з істотними прогалинами (НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів; не сформовані необхідні практичні навички (НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності, відображення їх в наукових публікаціях)
1–34		F	Теоретичний зміст курсу не засвоєний (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ застосовувати знання завдань, принципів і доктрин кримінального права, а також змісту його правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (ПОВНА НЕЗДАТНІСТЬ до аналізу кримінально-правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності, відображення їх в наукових публікаціях)

Для навчальної дисципліни «Актуальні проблеми кримінального права» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають:

Діагностика знань здійснюється з допомогою:

- 1) усних опитувань на семінарських заняттях;
- 2) практичних завдань;
- 3) тестових завдань;
- 4) результати участі в наукових форумах різного рівня;
- 5) рівень журналів, в яких опубліковано статті.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО

Актуальні проблеми кримінального права

Освітньо-науковий ступінь **доктор філософії** Спеціальність **081 Право**

на 2020/2021 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

Курс 2

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Сучасні підходи до джерел кримінального права	12	2		2		10
2	Функціональне призначення кримінального права	18	8	6	2		10
3	Диференціація кримінальної відповідальності	16	8	6	2		8
4	Проблеми кримінально-правового забезпечення безпеки людини	16	4		4		12
5	Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	32	12		12		20
6	Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та проти громадського порядку	26	6		6		20
	Разом за семестр	120	40	12	28		80
	Форма підсумкового контролю	Екзамен					

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО

Актуальні проблеми кримінального права

Освітньо-науковий ступінь **доктор філософії** Спеціальність **081 Право**

на 2020/2021 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА Обсяг 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

Курс 2

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Сучасні підходи до джерел кримінального права	22	2		2		20
2	Функціональне призначення кримінального права	26	6	4	2		20
3	Диференціація кримінальної відповідальності	24	8	6	2		16
4	Проблеми кримінально-правового забезпечення безпеки людини	28	2		2		26
5	Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи	42	6		6		36
6	Проблеми застосування кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки та проти громадського порядку	38	8		8		30
	Разом за семестр	180	32	10	22		148
	Форма підсумкового контролю	Екзамен					

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми кримінального права

Освітньо-науковий ступінь **доктор філософії** Спеціальність **081 Право**

на 2020/2021 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: підписана від імені України 11.12.2003 р.; ратифікована 18.10.2006 р.; набрала чинності для України 01.01.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 10. Ст. 506.

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: підписана від імені України 27.01.1999 р.; ратифікована 18.10.2006 р., набрала чинності для України 01.03.2010 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 15. Ст. 717.

4. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення 10.02.2018 р.).

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон від 3.04.2012 № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/print1511514732405635>

підзаконні акти:

1. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №1 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (дата звернення: 10.08.2018).

2. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну не відбутої частини покарання більш м'яким: Постанова ПВСУ від 26.04.2002 р. №2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795_015 (дата звернення: 15.08.2018).

3. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова ПВСУ від 15.05.2002 р. № 2 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895_014 (дата звернення: 12.08.2018).

4. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова ПВСУ від 24.10.2003 р. №7 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225_016 (дата звернення: 11.08.2018)..

5. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова ПВСУ від 26.12.2003 р. №16 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/335_075 (дата звернення: 11.08.2018).

6. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова ПВСУ від 28.12.1996 р. №15 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою ПВСУ №17 26.12.2003 р.) // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956_009 (дата звернення: 11.08.2018).

7. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/978_012 (дата звернення: 11.08.2018).

8. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова ПВСУ від 16.04.2004 р. №5 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/456_011 (дата звернення: 11.08.2018).

9. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. №13 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/934_011 (дата звернення: 11.08.2018).

10. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова ПВСУ від 23.12.2005 р. № 12 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923_034 (дата звернення: 11.08.2018).

11. Про внесення змін та доповнень до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 р. № 8 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_012 (дата звернення: 11.08.2018).

12. Про внесення доповнення до постанови Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 року № 7 „Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 11 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/678_045 (дата звернення: 11.08.2018).

13. Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 4, частин першої та четвертої статті 5, частини третьої статті 74 Кримінального кодексу України, статті 73 Закону України “Про Конституційний Суд України: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 4 // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/235_013

14. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова

Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7 // База даних «Законодавство України».

Підручники:

1. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 896 с.
2. Александров Ю.В., Антипов В.И., Володько Н.В. и др. Уголовное право Украины. Общая часть: Учебник. Київ:Атика, 2002. 448 с.
3. Александров Ю.В., В.І. Антипов, О.О. Дудоров та ін. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник. Київ: Атика, 2008. 376 с.
4. Александров Ю.В., В.І. Антипов, О.О. Дудоров та ін. Кримінальне право України. Особлива частина: Підручник. Київ:Атика, 2008. 712 с.
5. Андрусів Г.В., П.П. Андрушко, В.В. Бенківський та ін. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. для студентів юрид. вузів і фак. Київ: Юрінком Інтер, 2001. 512 с.
6. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник. Харків: Право, 2010. 456 с.
7. Баулін Ю.В., В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник. Харків: Право, 2010. 608 с.
8. Вереша Р.В. Суб'єктивні елементи підстави кримінальної відповідальності: Підручник. Київ: Атика, 2006. 740 с.
9. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2016. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2017. 1064 с.: іл.
10. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М.І. Хавронюка. К.: Москаленко О.М., 2019. 464 с.
11. Матишевський П.С. Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак. Київ: А.С.К., 2001. 352 с.
12. Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства: вид. друге, перобл. і доповн. / за ред. М.І. Хавронюка. К.: ВД «Дакор», 2017. 514 с.
13. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / Н.О. Армаш, Т.О. Коломoeць, Д.В. Приймаченко, В.В. Шаблюстий та ін.; за заг. ред. Т.О. Коломoeць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.
14. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / В.С. Ковальський, О.І. Миколенко, Є.Л. Стрельцов, О.І. Клименко. К.: Юрінком Інтер, 2019. 380 с.
15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за

заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 9-те вид., переробл. і допов. К.: Юридична думка, 2012. 1316 с.

**Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:
Монографії та інші наукові видання:**

1. Алфьоров С.М., Шаблистий В.В. Кримінальна відповідальність за погрози застосуванням фізичного насильства: монографія. Запоріжжя: ФОП Зеленкевич Л.П., 2011. 212 с.

2. Андрушко П.П. Злочини проти виборчих прав громадян та їх права брати участь у референдумі: кримінально-правова характеристика: Монографія. КИЇВ:КНТ, 2007. 328 с.

3. Антипов В.В., Антипов В.І. Обставини, які виключають застосування кримінального покарання: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 208 с.

4. Анчукова М.В. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння: Монографія. Харків.: Видавець ФО-ПВапнярчукН.М., 2006. 168 с.

5. Бандурка О.М., ДавыденкоЛ.М. Преступность в Украине: причины и противодействие: Монография. Харьков: Основа, 2003. 368 с.

6. БаулинЮ.В. Причинениевреда с согласия “потерпевшего” какобстоятельство, исключающеепреступностьдеяния: Монография. Харьков: Кроссруд, 2007. 96 с.

7. Баулін Ю.В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 296 с.

8. Берзін П.С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: Монографія. КИЇВ:Дакор, 2009. 736 с.

9. Борисов В.И., Гизимчук С.В. Уголовная ответственность за нарушение правил, норм и стандартов, обеспечивающих безопасность дорожного движения: Монография. Харьков: Консум, 2001. 160 с.

10. Борисов В.І., Пащенко О.О. Злочини проти безпеки виробництва: поняття та види. Кримінальна відповідальність за порушення правил ядерної або радіаційної безпеки: Монографія. Харків: Видавець СПД ФОП Вапнярчук Н.М., 2006. 224 с.

11. Бурдін В.М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 160 с.

12. Бурдін В.М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 240 с.

13. Вербенський М.Г., МінкаТ.П., Негодченко Д.О. Протидія торгівлі людьми в Україні: Монографія. Дніпропетровськ, ДДУВС, 2010. 236 с.

14. Вереша Р.В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 224 с.

15. Вечерова Є.М. Нормативність кримінального права: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 460 с.

16. Воробей П.А., Коржанський М.Й., Щупаковський В.М. Завдання і дія кримінального закону: Монографія. КИЇВ:Генеза, 1997. 156 с.
17. Гладкова Є.О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.
18. Голіна В.В. Судимість: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2006. 384 с.
19. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія; за наук. ред. А.А. Музики. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.
20. Гороховська О.В. Вбивство через необережність: Монографія / Наук. ред. Музика А.А. КИЇВ:Видавець ПАЛИВОДА А.В., 2007. 180 с.
21. Грищук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. 2-ге вид., переробл. і доповн. Хмельницький: Хмельн. ун-т управління і права, 2013. 768 с.
22. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. КИЇВ:Юридична практика, 2003. 924 с.
23. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.
24. Зеленецький В.С., Ємельянов В.П., Настюк В.Я. та ін. Проблеми систематизації та комплексного розвитку антитерористичного законодавства України / За заг. ред. Зеленецького В.С., Ємельянова В.П.: Монографія. Харків: Право, 2008. 96 с.
25. Іващенко В.О. Торгівля жінками та дітьми (кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби): Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 112 с.
26. Ізетов А.Е. Втягнення у вчинення терористичного акту: кримінально-правове дослідження: Монографія. Харків: Право, 2010. 174 с.
27. Катеринчук К.В. Злочини проти здоров'я особи: проблеми кримінально-правової теорії та практики: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
28. Козак О.С. Ефективність звільнення від кримінальної відповідальності в Україні: монографія / за ред. О.М. Бандурки. Київ: Освіта України, 2009. 204 с.
29. Коржанський М.Й. Предмет і об'єкт злочину: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВС; Ліра ЛТД, 2005. 252 с.
30. Коржанський М.Й. Презумпція невинуватості і презумпція вини: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 216 с.
31. Коржанський М.Й. Проблеми кримінального права: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія Міністерства внутрішніх справ, 2003. 200 с.
32. Корнякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-правова політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
33. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії:

- монографія / Т.В. Корнякова, О.Л. Соколенко, І.Г. Алексеєнко та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т.В. Корнякової. Дніпро: Ліра, 2017. 276 с.
34. Котовенко О.М. Кримінальна відповідальність за пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів: Монографія. Харків: Консум, 2004. 136 с.
35. Кравченко О.О. Контрабанда: Монографія. Харків: ТЦ «Золота миля», 2010. 192 с.
36. Кузнецов В.В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. КИЇВ: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2005. 158 с.
37. Куц В.М., Кириченко Ю.В. Кримінальна відповідальність за незаконне використання електричної або теплової енергії: Монографія. КИЇВ: Центр учбової літератури, 2010. 160 с.
38. Лень В.В. Осудність у кримінальному праві і законодавстві: Монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2008. 180 с.
39. Лень В.В., Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: історія, стан, тенденції. Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010. 212 с.
40. Лень В.В., Книга М.М. Примусові заходи медичного характеру: цілі і підстави застосування. Запоріжжя: Дніпровський металург, 2011. 92 с.
41. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: Монографія. КИЇВ: Атіка, 2003. 224 с.
42. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів: Монографія. КИЇВ: Атіка, 2004. 188 с.
43. Матвійчук В.К., Голуб С.А. Незаконне полювання: відповідальність, протокольна форма провадження, розслідування і запобігання: Монографія. КИЇВ: КНТ, 2006. 304 с.
44. Машлякевич Д.С. Литвинов О.М. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / за загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. О. М. Литвинова. Харків: ТОВ «В деле», 2016. 260 с.
45. Медицький І.Б. Вплив соціальних факторів на злочинність в умовах становлення незалежної Української держави: монографія. Івано-Франківськ, 2007. 222 с.
46. Мельник М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії): монографія. К.: Юридична думка, 2004. 400 с. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
47. Микитчик О.В. Філософія злочину: монографія. КИЇВ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 188 с.
48. Миронова В.О. Проблеми кримінальної відповідальності за порушення законів та звичаїв війни: Монографія. Харків: Право, 2007. 152 с.
49. Мисливий В.А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту: Монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія Міністерства внутрішніх справ, 2004. 380 с.
50. Митрофанов И.И. Механизм реализации уголовной ответственности:

- монографія / И.И. Митрофанов. Кременчук: Изд. ЧПЩербатыхА.В., 2011. 616 с.
51. Митрофанов І.І. Кримінально-правове забезпечення охорони довкілля: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2010. 272 с.
  52. Митрофанов І.І., СлободяникТ.М. Кримінальна відповідальність осіб, які вчинили злочин у співучасті: Монографія. Кременчук: Видавець «ПП Щербатих О.В.», 2009. 280 с.
  53. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів: Монографія. КИЇВ:Логос, 1998. 324 с.
  54. Наден О.В. Найманство як соціальне та кримінально-правове явище: сутність, новітні тенденції розвитку та проблеми протидії: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 264 с.
  55. Наден О.В. Спеціальні види звільнення особи від кримінальної відповідальності за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Монографія. Харків: Право, 2003. 224 с.
  56. Наден О.В. Торгівля жінками як кримінально-правова та соціальна проблема сучасності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 288 с.
  57. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності/ За ред. М.І. Хавронюка. - Київ: ВД «Дакор», 2017. 448 с.
  58. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / Н.О. Армаш, Т.О. Коломєць, Д.В. Приймаченко, В.В. Шаблистий та ін.; за заг. ред. Т.О. Коломєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.
  59. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: Монографія. Харків: СІМ, 2005. 180 с.
  60. Осадчий В.І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2004. 336 с.
  61. Пономаренко Ю.А. Чинність і дія кримінального закону в часі: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2005. 288 с.
  62. Пономаренко Ю.А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.): наук. нарис / наук. ред. Ю.В. Баулін. Х.: Право, 2012. 80 с.
  63. Попрас В.О. Штраф як вид покарання за кримінальним правом України: монографія. Х.: Право, 2009. 224 с.
  64. Присяжнюк Т.І. Потерпілий від злочину: проблеми правового захисту. КИЇВ:Центр учбової літератури, 2007. 240 с.
  65. Протидія інформаційному тероризму та його фінансуванню в сучасних умовах: монографія / В.В. Крутов, М.П. Стрельбицький, О.А. Шевченко; ред.: В.В. Крутов; Нац. акад. прав. наук України. Київ. Ужгород: Вид-во НАПрНУ: ІВА, 2014. 309 с.
  66. Романов С.Ю. Кримінальний обман: Монографія. Харків: ООО «Прометей-Прес», 2005. 272 с.
  67. Савченко А.В. Кримінальне законодавство України та федеральне

- кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: Монографія. КИЇВ:КНТ, 2007. 596 с.
68. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2002. 144 с.
69. Саинчин А.С. Убийства по заказу: Монография. Одесса: Юридична література, 2003. 246 с.
70. Семикін М.В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: Монографія / За заг. ред. проф. В.П. Ємельянова. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 145 с.
71. Титаренко О.О. Кримінологічна характеристика та протидія економічним злочинам у вугільній промисловості: Монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2008. 196 с.
72. Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини кримінального кодексу України: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2003. 144 с.
73. Трубников В.М., Орел Ю.В. Кримінальна відповідальність за злісну непокору вимогам адміністрації виправної установи: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 356 с.
74. Трубников В.М., Шинкарьов Ю.В. Арешт як вид кримінального покарання та особливості його застосування: Монографія. Харків: Харків юридичний, 2007. 288 с.
75. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.
76. Ус О.В. Кримінальна відповідальність за підбурювання до злочину: Монографія. Харків.: Видавець ФОП Вапнярчук Н.М., 2007. 264 с.
77. Усатий Г.О. Кримінально-правовий компроміс: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2001. 128 с.
78. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні правові проблем: Монографія. КИЇВ: Атіка, 2005. 332 с.
79. Фріс П.Л. Нарис історії кримінально-правової політики України: Монографія / За заг. ред. М.В. Костицького. КИЇВ: Атіка, 2005. 124 с.
80. Хавронюк М.І. Історія кримінального права європейських країн: Монографія. КИЇВ:Істина, 2006. 192 с.
81. Хавронюк М.І. Кримінальне законодавство України та інших держав Континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: Монографія. К. Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
82. Хавронюк М.І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації: Монографія. КИЇВ:Істина, 2005. 264 с.
83. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові злочини за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право, 2018. 328 с.
84. [Храмцов О.М.](#) Насильство як категорія загальної частини кримінального права України (теорія, практика, зарубіжний досвід): монографія. Харків: Колегіум, 2017. 260 с.
85. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

86. Шаблистий В.В., Александрова А.Ю. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2019. 200 с.

87. Шаблистий В.В., Галемін О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеними владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків, чи іншим громадянам, які припиняли хуліганські дії: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

88. Шаблистий В.В., Ткаченко А.В. Кримінальна відповідальність за дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. 152 с.

89. Шаблистий В.В., Якименко Л.Г. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 168 с.

90. Шаблистий В.В. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України: монографія / В.В. Шаблистий, В.Ю. Коломієць; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

91. Кримінальна відповідальність за невиконання рішення суду у кримінальному провадженні: моногр. / В. В. Шаблистий, О. В. Чорна; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

92. Шакун В.І. Суспільство і злочинність: Монографія. КИЇВ:Атіка, 2003. 784 с.

93. Шемшученко Ю.С., Титаренко Ю.Л., Скибицкий В.В., Филонов А.В. Уголовнонаказание: Монография. Киев-Донецк: Институтгосударства и права им. В.М. Корецкого НАН Украины, Донецкий институт внутренних дел МВД Украины, 1997. 320 с.

94. Шеремет А.П. Злочини проти статевої свободи: Монографія. Чернівці: ТОВ «Видавництво «Наші книги», 2007. 216 с.

95. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): монография. Харьков: Право, 2003. 512 с.

96. Ярмыш Н.Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ): Монография. Харьков: Право, 2003. 512 с.

97. Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. Х.: НікаНова, 2014. 388 с.

98.

Інтернет-ресурси:

1. www.rada.gov.ua (офіційний сайт Верховної Ради України).
2. www.mvs.gov.ua (офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України).
3. www.scourt.gov.ua (офіційний сайт Верховного Суду України).

4. www.reyestr.court.gov.ua (електронна база даних Єдиного державного реєстру судових рішень).
5. www.nbuv.gov.ua (офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського).